

SƐR DLARE TUBWAR ‘YA LABARIR NYA ALA NJƐR KƐTHLƐR DLAREYARE NAM ADA ‘YA KƐTHLƐR AKWA YALA GƐDIYER NIGERIA

SƐr nuwe nƐr labarir nya

Translators Without Borders (TWB) dƐmfƐ ka ‘yati suyere nam nga nga nƐr damcinidziyere namtƐ nyayere akƐr ba whalyere nƐr dzukti labaryerari akuyaka dlare buidzi akwa whalir ‘ya labar akwa dabwa njir dlareyere aka nji namtu su kuldayere bui tƐdar akwa yala gƐdiyir Nigeria. Apatu wulbadzir suyere namtu ndƐ ‘ya tsanti, suyere Ɛni ata na ndƐ ngabadzi akwa kƐba kƐka njiyere, ko ma ndƐ ‘ya kƐbari akwa ntƐlang ntƐlangkur ata babal aka ndari. Dzuki tƐdar akwa whale nam ata ‘ya dƐku ata bwari ko akwa whale namtu gƐ ada ‘ya su akwa.

Akwa kuta dunya, nji nam ada ‘ya nya aka nƐya mƐdidi kura nji hang ada kƐthlƐr akƐr ata mƐzi ‘ya aka damicinidziyere hangkurari, ka ngyar tƐdar hang akwa kuldakurir bwalnya ,‘yar su kulda kuldayere, ba kasuwayere. Njinam ada ‘ya jili nya laka ata mƐzi dƐr bwanaiyir kƐmangarkur, tsanti pampamkur, ba kwakwaliyir mbwa tƐdar. Ɛni ata mƐzi ‘ya apƐri ndƐ vwakara ‘ya ka kanti aladar bui dlareyere ba kariyir dlareyere lakayer, ba bui whale namtu dar ata njai aka hakkiyir daryere, apa kƐthlƐr aka ‘nyar dar, akuyakadar bui ka ka dar bui ka dar ‘ya sƐr gargajiyar dar ko nuwe adiniyir dar akwa whale namtu dar yidƐ. KadƐbar Ɛni, hanga saka dar ada bara ka dar bui bƐlatidzi ba dlare- ama dar ani nji namtu bui whale ka ndƐ bui tƐdar ma ani su nam dzau ta shang ala njir dlare nji akwa nyar nasara wato English. Kura zƐndi ‘ya ko ngaba nyalaka ada mƐzi kanti buiyir dlare. Kura bui labar bwatsa-bwatsa ata mƐzi ‘ya ka ndƐ rucini ko kura ngaba suyere namtu ndƐ ada bara dlare akwa ba bƐlatiƐdzirdar ata mƐzi ‘ya akwa bwanai kƐka kura siyaka dlare nam kal kal ko nam dƐku ala njiyerari. Anapani tsuwe, su nam nga ngayere nƐr dlare ada tsanti apƐri zƐndir nya namtu ndada kuthlƐr akƐr akwa labar aka peda akwa kuta dai, antu ngabadzi adai kulini akwa dabwa njir dlar njiyere apƐri ngaba whalir labar aka nji tubwar dlare ada buidzi kadubar "labar ka ngaba su namtu ndada gƐla ani aka peda aka dƐna". Dakurir sƐr ‘yar njƐr dlar nji nam dƐku tashang ada bara apƐri muri nam njir dlare ada mƐzi ‘ya laabar aka nji akwa whale namtu dar ada ngaba utƐmuri sosai, musaman apa nji nam ada ‘ya nya mididyere ni ba nji nam akwa bwanaiyere (HaukƐr 4). Ɛnda kƐlhƐcini kƐthlƐr aka nyayere, whalir njƐyir nyayere, ba whale namtu njƐr zara ata mƐzi bui ‘yati ba ngaba suyere. TsabtƐdzir kungiyayere nƐr tsƐdƐyir kuta dunya ba hakir nji tsuwe kƐ tsanti apƐri ‘ya nya ani sƐnam nga namtu nji ata mƐzi ‘ya ka bui zƐndir suyere ba kadar bƐlati haki nƐrdaryere. SƐr nuwe atakƐra njƐnam tara

huyatƆra ka gyar kiyirdaryere kƆ thanti apƆri hakim njiyarnari kadar bui labar akwa nyar dar kakuyaka kadar ngaba ani kura tsan pampamkur (doka 22)

Damcinidziyere ba shawariyere

1. Nkidukurir buidzir sƆr ampaniyere kƆka sƆr dlarƆyere

Damcinidziyere

Nya namtu ndada 'ya ata mƆzi 'ya sƆ nam nga nam ata kanti ala ndƆ ka dzƆ 'ya duku akwa ntsa njƆr 'ya suyere.

NjƆr 'ya nya mƆdidiyerdar bwanai akuyaka dar ani ata 'ya nji namtu ndata ngƆla nadar dlare tubwar bƆlatƆdziyere, antu dar tsuwe ani kura ata m;uzi bui ka mwari aka rupuƆu aka labar ata suyere nam ada wakacini, ba kura bui labar nam dƆku sosai ata kƆra dlare nam adai aladar aka whale namtu dar ata nuwe

akuyakadar bui kariyir dlare.

Shawariyere

ThƆkciniyir dlarƆrir zƆndi nya ma ndƆ bara. Ɔni pakcini zarayere aka lambar waya namtƆ ndata mƆzi kƆga ba laka sƆyere nƆr kƆthlƆr akwa nyayere namtu ndƆ ata 'ya ampani akƆr.

Dzaba lƆbar sƆ 'yayere aka nya akuyaka gƆ wuti apƆri nji nam ada 'ya nya mƆdƆ mƆdiyere ndadi gyar tƆdar akwa suyere we.

Ka gƆri vu suyere ata kƆra yuwƆyere ata kƆra nyayere ma ndƆ ata 'ya ngaba suyere ata kƆra kƆthlƆr aka nyayere akwa kuta ki ka ndƆ ngaba suyere ata kƆra nyayere namtu ndada ngƆlata vu tƆdar akwa suyere ala nji nam akwa 'ya suyere.

SƆr ampaniyere nƆr ampani:

- TWB, [Northeast Nigeria Language Map, by Local Government Area](#)
- TWB, [Northeast Nigeria Language Map, by primary language](#)
- TWB, [Communications Dashboard: Internally Displaced People in Northeast Nigeria, by IDP site](#)
- TWB, [Four simple language questions](#) kadƆbar wulba suyere ba bara ngaba suyere
- TWB, [MSNA language data can help humanitarians communicate better with affected people](#)

2. Suyere namtu njƆr kƆthlƆryere adiyata mƆzi 'yati we

Suyere namtu 'ya tƆdar ani dzau:

Nji nam nganga akwa ntsa njƆr kƆthlƆr ani hangadar ada 'ya nya Nasara wato English ba Hausa.

Nyar Kanuri, Shuwa, Arabiya, Marghi ba Fulfulde ani akwa ntsa nyayere nam ada dar si aka bwanai ala nji akwa labar akwa vƆyir na nji dlare.

Ɔni ada tsukwar bwar dƆkurir kƆthlƆr ba kƆl dzauwur suyere, tubwar paktsƆniyir sƆr barayere nƆr zƆndibayere kƆka sƆnamtu ndada bƆla buiyere nam ada na ndƆ peda ba 'yati sƆr pali hankala nji.

Suyere nam kal kal akuyaka ndƆ nuwe:

29 SEPTEMBER 2020

KƆthlƆr aka labarir nya nam adai tsabi tsabi akuyaka ndƆ baraba zƆndir 'ya nya nam dƆku namtu ndata 'ya ampani akƆr akwa akwa ntsa njiyere, 'ya su akƆr, vƆkƆr sƆrkƆpu akƆr, tsabi zƆndir suyere akƆr, ba laka sƆr 'yayere.

Ka ndƆ 'yati jaba zƆndir nya ka dza 'ya duku akwa ntsa sƆr ampani akƆr ma ndata na ndƆ kƆthlƆr bƆlin.

Ka ndƆ bui whale nƆr hipti ba tsanti 'ya suyere nam kala kal nam ata dlar ndƆr kƆthlƆr nam ada labar nya pam sudƆ akwa pali nya ba sƆr nuwƆyere akwa 'ya suyere. Whalir 'ya suyere nƆr hipti suyere akwa njai ntƆlang ntƆlang ata mƆzi 'ya aka suyere namtu ndƆ kƆli ata tape apa kudahuyere ko hiptu suyere akwa whalir vidiyoyere namtu ndata mƆzi vui tƆdar ata layir shambar, ko akwa waya, intanet ba rediyi apani

SƆr kƆthlƆryere nam nga nga ta shang

- TWB, [Field Guide to Humanitarian Interpreting and Cultural Mediation](#) (bui tƆyar kadubar bui labaryere Ɔni akwa nya Bura-pabir, Fulfulde, Hausa, Kanuri, Kibaku, Mandara, Marghi, Shuwa Arabic ba Waha)
- TWB kƆ siyaka tsƆliyir suyere Ɔni akwa whalir sambar wato online training kƆka suyere damwayere akwa whalir sambar wato internet. [Email](#) ala yar ma gada bara bui suyere damwayere

3. Tsabcini labar kuraka ndƆmfhƆdzi

Damcinidziyere:

Ma kura dlare tubwar nya adiwe, njir tsabcini labaryere ada 'ya dole aladar kadar bara dlare aka ntuwulƆr daryere ba hulfƆr daryere, musaman apa wazhayere, kadar pali nya.

NjƆr tsabcini labaryere ada 'ya kwakwali akuya kadar ngaba labaryere nam dzau kura ndƆ ada ngaba ko pam sosai akwa nya Nasara aka bara wulba suyere ni, namtu ndada bara pali tƆdar ata viyari.

Ɔni ada si aka dzame ata kƆra sƆr wulƆ nƆr dƆkukurir suyere akwa shanga whalƆr nuwƆ nƆr tsabcini labaryere.

Suyere nam kal kal nƆr nuwƆ:

'Yati kariyir tsabcini labaryere akwa nya namtƆ njƆr tsabcini labaryere ba njiyere nam ada na ndƆ amsar yuyere ada ha ba ngaba.

KƆthlƆr aka njinam kudzugƆ akwa kuta zara kadƆbar kagƆ wuti apƆri shanga labaryere namtƆ ndƆ paliyere kalkal akwa nuwur sƆr gargajiya aka dar kal kal akwa ngabadzir dar apa nƆr waci.

Wulba damcinidziyere tubwar nyayere nam bisu ata mƆzi buidzi sakar tsabcini labar, ba whale namtƆ gata mƆzi bƆlati tƆdar kƆmata saka. Ɔni kƆ kƆlcini aka kƆti ko dƆnga suyere apa bara bui nji nam aka zƆndir suyere ata kƆra pali nya ko na ndƆ pali nya ko ndar pƆdƆm ata bwar sƆr la kadubar bara lapiyakur ba bara lapiyakurir nji akwa sakar damcinidzir sƆbar kasuwa laka.

MapƆri ndata tsabcini sƆr labaryere atabwar kƆba aka ndƆ ko tubwar kƆthlƆr aka waya, ko kƆthlƆr aka sƆr kƆl kudahu (afhƆla tƆgƆ yuti ndari) apa su nam butu nƆr wuti kal kalkurir suyere akwa nyayere pam pam hang akwa tsabcini suyere namtu ndada bara 'ya. Rubwaba ba pali labar ko labar nƆr nkidƆ laka namtu ndƆ kƆli akwa kudahu laka nƆr yuwƆyere ata mƆzi dlare akakuyaka ngaba suyere ba hipti suyere ala nji.

SƆr kƆthlƆryere nam ɔaku ta shang

- TWB aka People in Need, [Rapid Guide to Localizing and Translating Survey Tools](#)
- TWB ba IDMC [Case study on audio recording for verification in multilingual surveys](#)

4. SƆ namtu ndadiya mƆzi ngaba ko gƆlaba su ata kƆr wƆ

Damcinidziyere:

Wulbadziyere nƆr ngaba labarir nya tƆ TWB tara 'yati ata kƆra nyayere kƆ tsanti apƆri bwa 23% didi ada tsanti apƆri njinamtƆ ndƆ yuwe tƆdar akwa kamp 5yere ani ada ngaba Hausa aka nya Vwa wato Kanuri. Mwahiyere nam ada labar 'ya nya mƆɔidziyere kuraka ilimi sosai ani ata mƆzi ngaba nyayere Ɔni dar sƆɔɔ ni.

KƆthlƆr aka nya namtu waima ata ngaba aka hanga labaryere akwa nyar mama dar akwa labar ala ndƆ ani ɔaku akwa tsƆbti shanga nji, har kƆka nji nam akwa bwanaiyere kƆka nji akwa gurupu nam kuraka ilimi nƆr rubwai suyere apa wazhayere kƆka nji hal halyere.

Shawariyere ata kƆra suyere namtu ndata mƆzi 'yati:

Ka ndƆ wulba ɔakurir sƆr kƆthlƆryere nƆr ngaba labarir nyayere kƆka sƆr hyayere nam nga nga akwa nya nam ntang,jinsi, ba far nji. Ngabadzir suyere namtu ndƆ wulbayere ata dlar ndƆ akwa tsarba nya nam ɔaku ta shang, njƆyirni, ba aka whale nƆr nuwe ka ndƆ abar aka gurupƆr nji namtu ndada bara ka 'ya su aka daryere.

MapƆri 'ya nkƆrti adiyata mƆzi 'ya akwa whale namtu gata kƆba aka kƆma aka ndari wƆ, dƆnga ata kƆra whale namtu gata ndƆre aka ngar njir zarayere, layi pam pam nam adaiyere, ba aka njiyere namtu nji mbursa aka dar ata bwar waya ko ata bwar shambar nƆr 'ya suyere nam kal kal aka nam aka peda nƆr kariyir labaryere.

'Ya kƆthlƆr aka nya nam ata babal akuyaka nji ngaba ba kƆthlƆr aka labaryere namtu dar dluwe.

SƆr kƆthlƆryere nam nga nga.

- TWB, [Comprehension assessment reports](#)
- TWB, [Write Clearly: TWB's guide to writing in plain language](#)

5. Kalmayare nam babal

Damcinidziyere:

Akwa nya lakayare, kalmar dlar nje ko sƆlakayare adiwe. MapƆr dara kƆri, bisu ada tsanti himburkur ko njƆr kutadi tadi tƆdarwe.

Kalmayare apa "kalangkur hankala ndƆ" "bui hankur sƆsƆme", ba "nji tƆlang tƆlang" ata mƆzi 'ya dzau kadƆ palicini kakal alukwa nya lakayare.

MapƆr nda labar ata kƆra kƆra labar nam kura nda bara kadi ka, njir kuta dai ata bara kadi labar aka karabu ko ɔar bahinta. Tsuwe njƆr kƆthlƆr dlar nje ta ndi kalmayarni kƆlara saka wƆ.

Ɔni ata mƆzi siyaka kura gabadzi ko mwarir labar mbalmbal ata kƆra njinam tƆsu tara shafcini ba su tara damcini tƆdar.

Shawari:

Tsanba palicini nam kalkal akwa nya nam akwa di kƆma ta dƆre aka njir kutadi. Ɔni ata dlare tubwar thƆkcini ko hƆnti kalmayare nƆr nya pampam kadƆbar kadƆ bui kalmayare ba labar nam kalkal akwa labar.

TagƆta kƆthlƆr aka labar laka nam akwa nya namtu njir kƆthlƆr laka ada labar akƆr nam dzau ala nji dawm kadar ngaba, ba bƆltsi labar akwa whal;e namtu labaryarari ada 'ya nkidƆ laka,ba labar laka nam ada tsanti apƆr zƆndƆdzi laka ata kƆra su adai ata kƆra labar laka, sai ma sari kƆ njai aka peda ba kalkal.

29 SEPTEMBER 2020

suyere nam aka pedayere

- TWB [Glossary for Northeast Nigeria](#)
- TWB [COVID-19 Glossary](#)
- TWB, [COVID-19 or Korona Bairos? Communicating on the “disease that affects your breathing” in northeast Nigeria](#)

Ma gada bara bui dzaktƆr labaryere ata su Ɔniyere ba ngaba su ata kƆra whale namtu Translators Without Borders ada dlare njƆr dlaryere akwa yala gƆdƆyir Nigeria, mwari akwa websaitƆr yar ko bui: nigeria@translatorswithoutborders.org

Labar Ɔni ata kƆra kƆthlƆr namtƆ UK Aid ada nke ata whalir gwamnatiyir UK. Labar namtƆ ndƆ ha akwa kakadu Ɔni ta ndƆta kƆti, akwa whal madi ma, ka dzƆ tsanti apƆri ani sƆr dƆfa gwamnati mai, ko apƆri su namtu nde gƆla adai 'ya dole apƆri dzada tsanti apƆri ani dokar gwamnatiyir UK mai. Gwamnatiyir UK adiyaka tsai akwa kƆthlƆr namtu ndata 'ya aka labar nam akwa su Ɔni mai.